TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2013 m. kovo 21 d.*

„Regioninė pagalba — Investicijos į žemės ūkio produktų perdirbimą ir prekybą — Komisijos sprendimas — Nesuderinamumas su bendrąja rinka — Nesuderinamos pagalbos panaikinimas — Pagalbos suteikimo momentas — Teisėtų lūkesčių apsaugos principas“

Byloje C-129/12

dėl *Finanzgericht des Landes Sachsen-Anhalt* (Vokietija) 2012 m. vasario 27 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2012 m. kovo 8 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Magdeburger Mühlenwerke GmbH

prieš

Finanzamt Magdeburg

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkė R. Silva de Lapuerta, teisėjai G. Arestis, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev (pranešėjas) ir J. L. da Cruz Vilaça,

generalinis advokatas M. Wathelet,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos T. Henze ir N. Graf Vitzthum,

— Europos Komisijos, atstovaujamos V. Kreuschitz ir T. Maxian Rusche,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

* Proceso kalba: vokiečių.

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 1998 m. gegužės 20 d. Komisijos sprendimo 1999/183/EB dėl Vokietijos valstybės pagalbos Vokietijos žemės ūkio produktų perdirbimui ir prekybai pagal esančias regionines pagalbos schemas (OL L 60, 1999, p. 61) 2 straipsnio išaiškinimu.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Magdeburger Mühlenwerke GmbH* (toliau – *Magdeburger Mühlenwerke*) ir *Finanzamt Magdeburg* (toliau – *Finanzamt*) ginčą dėl pastarosios atsisakymo apskaičiuojant investicinę pagalbą atsižvelgti į tam tikras investicijas į miltų gamybą.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 1994 m. kovo 22 d. Komisijos sprendimo 94/173/EB dėl atrankos kriterijų investicijoms, siekiant pagerinti žemės ir miškų ūkio produktų perdirbimą ir prekybą, ir dėl Sprendimo 90/342/EEB panaikinimo (OL L 79, p. 29) priedo 2.1 punkto pirmoje įtraukoje nustatyta:

„2.1. Grūdų ir ryžių sektoriuose (išskyrus sėjai skirtus grūdus) netaikoma šioms investicijoms:

— investicijoms į <...> miltų gamybą <...>“.

4 1995 m. Europos Bendrijų Komisija priėmė Gaires dėl valstybės pagalbos, susijusios su investicijomis į žemės ūkio produktų perdirbimą ir prekybą (OL C 29, 1996, p. 4, toliau – Žemės ūkio gairės). Kartu su 1995 m. spalio 20 d. raštu Nr. SG (95) D/13086 ji šias gaires išsiuntė valstybėms narėms.

5 Šių Žemės ūkio gairių 3 punkto b papunktyje Komisija, be kita ko, pažymėjo, kad „valstybės investicinė pagalba, <...> kuri pagal [Sprendimo 94/173 priedo] 2 punktą yra griežtai draudžiama, negali būti laikoma suderinama su bendrąja rinka“. Iš 3 punkto b papunkčio matyti, kad ji, be kita ko, taikoma pagalbai, suteiktai pagal regioninės pagalbos schemą.

6 Sprendimo 1999/183 rezoliucinėje dalyje, be kita ko, numatyta:

„*1 straipsnis*

Vokietijos valstybės regioninės pagalbos schemos nesuderinamos su bendrąja rinka, <...> jeigu jose neatsižvelgiama į gaires ir atitinkamas priemones, susijusias su valstybės investicine pagalba žemės ūkio produktų perdirbimui ir prekybai, apie kurią [Vokietijos Federacinei Respublikai] buvo pranešta 1995 m. spalio 20 d. raštu SG (95) D/13086.

2 straipsnis

Per dviejų mėnesių terminą nuo pranešimo apie šį sprendimą [Vokietijos Federacinė Respublika] iš dalies pakeičia arba prireikus panaikina pagalbą ir esamas pagalbos schemas, kad būtų užtikrintas jų suderinamumas su bendrąja rinka. [Vokietijos Federacinė Respublika] pagal 1 straipsnyje numatytų gairių 3 punkto b papunktį pirmiausia užtikrina, kad:

1) jokia valstybės investicinė pagalba žemės ūkio produktų perdirbimui ir prekybai nebūtų suteikiama investicijoms <...>, kurios griežtai draudžiamos pagal [Sprendimo 94/173 priedo] 2 punktą

<...>

3 straipsnis

Per du mėnesius nuo šio sprendimo pranešimo dienos [Vokietijos Federacinė Respublika] informuoja Komisiją apie priemones, kurių buvo imtasi siekiant laikytis šio sprendimo.

<...>“

Vokietijos teisė

7 1996 m. sausio 22 d. Investicinių subsidijų įstatyme (*Investitionszulagengesetz*), kurio tikslas – pagreitinti ir suintensyvinti regione, kuriam teikiama pagalba, – *Land de Berlin* ir naujose *Länder* – veikiančių privačių įmonių investicinę veiklą, numatyta apmokestinamiesiems asmenims, investavusiems tam tikrą sumą į savo įmones, suteikti investicinę subsidiją valstybės subsidijos forma.

8 Šio įstatymo 2 straipsnio pirmame sakinyje nustatyta:

„Ši pagalba gali būti suteikta įsigyti arba gaminti naujoms kilnojamosioms ir suvartojamoms prekėms, į kurias buvo investuota, priskiriamoms ilgalaikiam materialiajam turtui, kurios praėjus ne mažiau kaip trejiems metams po įsigijimo ar pagaminimo <...>

1) tampa atitinkamo regiono įmonės ar padalinio ilgalaikiu materialiuoju turtu;

2) lieka atitinkamo regiono padalinio žinioje ir

3) kiekvienais metais privačiais tikslais jų sunaudojama ne daugiau kaip 10 %.“

9 Šios nuostatos antrame sakinyje išvardijamos investicijos, kurios neatitinka investicinių subsidijų teikimo reikalavimų. Pagal jos 4 punktą, kuris buvo įtrauktas 1999 m. Mokesčių naštos sumažinimo įstatymu (*Steuerentlastungsgesetz 1999*), priimtu 1998 m. gruodžio 19 d. ir įsigaliojusiu 1998 m. gruodžio 24 d., investicinė pagalba, be kita ko, neteikiama:

„4) prekėms, kurias suinteresuotasis asmuo įsigijo <...> po 1998 m. rugsėjo 2 d. ir kurios išvardytos <...> sprendimo [94/173] priedo 2 punkte <...>“

10 Šio įstatymo 3 straipsnio 4 dalyje nustatyta:

„<...> investicijos atitinka pagalbos teikimo reikalavimus, jei gavėjas:

4. pradėjo investuoti po 1994 m. birželio 30 d. ir baigė prieš 1999 m. sausio 1 d., ir tai yra investicijos į perdirbimo įmones <...>.“

11 Šios nuostatos ketvirtame ir penktame sakinyje patikslinama:

„Laikoma, kad investuoti buvo baigta įsigijus prekes <...> Laikoma, kad investuoti buvo pradėta užsakius prekes <...>.“

12 Pagal šio įstatymo 4 straipsnio pirmą sakinį:

„Investicinių subsidijų apskaičiavimo pagrindą sudaro per finansinius metus suteiktos investicinės pagalbos <...> įsigijimo sąnaudų suma.“

13 Šio įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad „investicinės subsidijos prašymas turi būti pateiktas iki kalendorinių metų rugsėjo 30 d., pasibaigus finansiniams metams, per kuriuos buvo baigta investuoti.“

14 Pajamų mokesčio įstatymo įgyvendinimo reglamento (*Einkommensteuer-Durchführungsverordnung*) 9a straipsnyje įsigijimo metai apibrėžiami kaip „tiekimo metai“.

15 *Finanzgericht des Landes Sachsen-Anhalt* manymu, iš *Bundesfinanzhof* (Federalinis finansų teismas) praktikos matyti, kad tiekimo data laikytina data, kurią prekės yra paruoštos naudoti pirkėjo įmonėje.

Ginčo aplinkybės ir prejudicinis klausimas

16 Iš pradžių 1996 m. sausio 22 d. Investicinių subsidijų įstatyme nebuvo nustatyta apribojimų investicijoms žemės ūkio sektoriuje, nes Federalinė Vokietijos Vyriausybė Žemės ūkio gaires laikė rekomendacija, kuri jos neįpareigojo.

17 Iš bylos medžiagos matyti, kad 1995 m. gegužės 31 d. Vokietijos Federacinė Respublika apie 1996 m. sausio 22 d. Investicinių subsidijų įstatymą pranešė Komisijai, kaip to reikalaujama pagal EB 88 straipsnio 3 dalį. Pastaroji jį išnagrinėjo bylose N494/A/95 bei N710/C/95 ir 1995 m. lapkričio 29 d. sprendimu, pažymėjusi, jog taikant šią pagalbos schemą reikia laikytis galiojančių Bendrijos nuostatų, pirmiausia tų, kurios taikomos žemės ūkio srityje, leido ją taikyti.

18 Žemės ūkio gairėse Komisija valstybes nares paragino per dviejų mėnesių terminą patvirtinti, kad jos ne vėliau kaip 1996 m. sausio 1 d. pradės laikytis minėtų gairių ir iš dalies pakeis esamas pagalbas. Negavusi tokio patvirtinimo Komisija pasilieka teisę pradėti formalią tyrimo procedūrą pagal EB 88 straipsnio 2 dalį. Vokietijos Federacinė Respublika šio prašymo neįvykdė.

19 1996 m. birželio 12 d. Komisija nusprendė dėl Vokietijoje taikomų regioninės pagalbos žemės ūkio produktų perdirbimo ir prekybos srityse schemų pradėti formalią tyrimo procedūrą. Šis sprendimas 1997 m. vasario 5 d. buvo paskelbtas *Europos Bendrijų oficialiame leidinyje* (OL C 36, p. 13).

20 Ši procedūra buvo baigta 1998 m. gegužės 20 d., tądien priėmus Sprendimą 1999/183, o apie jį Vokietijos Federacinei Respublikai buvo pranešta 1998 m. liepos 2 d.

21 1998 m. rugsėjo 18 d. raštu, kuris 1998 m. rugsėjo 28 d. buvo paskelbtas *Bundessteuerblatt* (Oficialus informacijos apie mokesčius leidinys, toliau – *BStBl*), Vokietijos federalinė mokesčių ministerija informavo aukštesnės instancijos *Länder* mokesčių institucijas, kad nuo 1998 m. rugsėjo 3 d., pirmiausia kiek tai susiję su Sprendimo 94/173 priedo 2 punkte numatytomis investicijomis, negalėjo būti suteikta jokia investicinė pagalba, ir nurodė, kad šiuo tikslu numatoma padaryti Investicinių subsidijų įstatymo dalinį pakeitimą (toliau – 1998 m. rugsėjo 18 d. raštas).

22 1999 m. Mokesčių naštos sumažinimo įstatymu Vokietijos teisės aktų leidėjas iš dalies pakeitė šio sprendimo 9 punkte nurodytą 1996 m. sausio 22 d. Investicinių subsidijų įstatymą.

23 1999 m. rugsėjo 10 d. *Magdeburger Mühlenwerke*, kuris naujose *Länder* eksploatuoja miltų gamybos įmonę, paprašė suteikti 5,9 mln. DEM dydžio investicinę subsidiją 1998 metams.

24 Tačiau *Finanzamt* nusprendė, kad investicijos, dėl kurių gali būti gaunama pagalba, siekė tik 1,9 mln. DEM. Iš tiesų remdamasi 1996 m. sausio 22 d. Investicinių subsidijų įstatymo 2 straipsnio antro sakinio 4 punktu ji atsisakė į pagalbos apskaičiavimo bazę įtraukti investicijas, dėl kurių privalomas investicinis sprendimas buvo priimtas ne vėliau kaip 1998 m. rugsėjo 2 d., o prekės buvo pateiktos jau po šios datos.

25 2001 m. rugsėjo 26 d. *Magdeburger Mühlenwerke* pareiškė ieškinį dėl šio sprendimo *Finanzgericht des Landes Sachsen-Anhalt* ir jame teigė, kad į 1996 m. sausio 22 d. Investicinių subsidijų įstatymo 2 straipsnio antro sakinio 4 punktą įtraukus investicijas būtų pažeistas konstitucinis teisės negaliojimo atgaline data principas.

26 Konkrečiai kalbant, *Magdeburger Mühlenwerke* teigė, kad 1996 m. sausio 22 d. Investicinių subsidijų įstatymo 2 straipsnio antro sakinio 4 punkto veikimas atgaline data pažeidė jos teisėtus lūkesčius, nes, pirma, priėmus investicinį sprendimą, dėl normos, kuria remiantis neteikiama pagalba, pagalbos prašytojui atsiranda teisėtų lūkesčių. Ji teigia savo investicinį sprendimą priėmusi prieš 1998 m. rugsėjo 3 d., ir Vokietijos teisės aktų leidėjas dėl jo nei nenustatė kokią nors išlygą pagal Sąjungos teisę, nei jau padarytoms investicijoms nustatė pereinamąją schemą.

27 Be to, ši bendrovė teigė, jog apie tai, kad investicinių subsidijų neįmanoma gauti, galėjo sužinoti ne anksčiau kaip 1998 m. rugsėjo 28 d., t. y. 1998 m. rugsėjo 18 d. rašto paskelbimo *BStBl* dieną, praėjus tinkamam laikotarpiui su juo susipažinti.

28 *Finanzamt* prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme teigė, kad Sprendimas 94/173 *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje* buvo paskelbtas 1994 m. kovo 23 d. ir nuo tada su juo buvo galima laisvai susipažinti, todėl nuo šios datos pagalbos prašytojo teisėti lūkesčiai nebegali būti saugomi.

29 2007 m. gruodžio 20 d. *Finanzgericht des Landes Sachsen-Anhalt* atidėjo bylos nagrinėjimą ir kreipėsi į *Bundesverfassungsgericht* su klausimu, ar 1996 m. sausio 22 d. Investicinių subsidijų įstatymo 2 straipsnio antro sakinio 4 punktas atitinka konstitucinį teisės negaliojimo atgaline data principą. Šiuo klausimu jis nurodo, jog kadangi 1996 m. sausio 22 d. Investicinių subsidijų įstatymo ginčijamas dalinis pakeitimas taikomas ir privalomiems investiciniams sprendimams, kuriuos investuotojas priėmė prieš įsigaliojant naujiems teisės aktams, pagal Vokietijos teismų praktiką ir doktriną šis dalinis pakeitimas galioja atgaline data.

30 *Finanzgericht des Landes Sachsen-Anhalt* manymu, pagalba turi būti laikoma suteikta tuomet, kai buvo priimtas privalomas investicinis sprendimas. Iš tiesų nacionalinė pagalbos schema turi skatinamąjį poveikį, kai jos veikiamas investuotojas priėmė investicinį sprendimą. Be to, šis aiškinimas paremtas Sprendimo 1999/183 tekstu, kuriame numatomas jo įgyvendinimo terminas. Sprendimo 1999/183 2 straipsnis taip pat turi būti aiškinamas atsižvelgiant į teisėtų lūkesčių apsaugos principą.

31 Šiuo klausimu *Finanzgericht des Landes Sachsen-Anhalt* manė, kad, siekdama apsaugoti teisėtus lūkesčius, Komisija Sprendimu 1999/183 privalomiems investiciniams sprendimams, priimtiems prieš priimant šį sprendimą, leido taikyti pereinamąjį laikotarpį. Taigi, kadangi Vokietijos Federacinė Respublika turėjo galimybę nustatyti pereinamąją laikotarpį ir kadangi ji nusprendė iš dalies pakeisti 1996 m. sausio 22 d. Investicinių subsidijų įstatymą atgaline data, ginčijamas dalinis įstatymų pakeitimas negali būti pateisinamas bendruoju interesu.

32 2001 m. spalio 4 d. nutartimi *Bundesverfassungsgericht* atmetė prašymą kaip nepriimtiną, nes, be kita ko, manė, kad prieš persiųsdamas jam bylą *Finanzgericht des Landes Sachsen-Anhalt* turėjo Teisingumo Teismui pateikti klausimą, ar Sprendimo 1999/183 2 straipsnio 1 punktas apima investicinę pagalbą, dėl kurios ne vėliau kaip 1998 m. rugsėjo 2 d. buvo priimtas privalomas investicinis sprendimas, o prekės buvo patiektos tik po šios datos.

33 Šiomis aplinkybėmis *Finanzgericht des Landes Sachsen-Anhalt* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar [Sprendimu 1999/183] Vokietijos įstatymų leidėjui buvo palikta veiksmų laisvė formuluojant 1996 m. sausio 22 d. [Investicinių subsidijų įstatymo] 2 dalies antro sakinio 4 punktą, kad jis apimtų tokią nuostatą, skatinančią atitinkamas investicijas, dėl kurių privalomas investicinis sprendimas buvo priimtas iki pasibaigiant nustatytam sprendimo [1999/183] įgyvendinimo terminui arba prieš paskelbiant [*BStBl*] apie numatomas priemones, o prekės, į kurias buvo investuota, buvo patiektos ir subsidija apskaičiuota bei išmokėta pasibaigus minėtam terminui arba po minėto paskelbimo?“

Dėl prejudicinio klausimo

34 Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Sprendimo 1999/183 2 straipsniu draudžiama suteikti investicinę pagalbą miltų gamybai, dėl kurios prieš pasibaigiant Vokietijos Federacinei Respublikai skirtam minėto sprendimo įgyvendinimo terminui arba prieš paskelbiant *BStBl* apie šiuo tikslu priimtas priemones buvo priimtas privalomas investicinis sprendimas, o objektas, į kurį buvo investuota, buvo patiektas bei subsidijos patvirtintos ir išmokėtos tik pasibaigus minėtam terminui arba po minėto paskelbimo.

35 Iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad, atsižvelgdamas į pagrindinės bylos aplinkybes, *Finanzgericht des Landes Sachsen-Anhalt* nori, be kita ko, išsiaiškinti, nuo kada pagalba laikytina suteikta ir kokie reikalavimai keliami teisėtų lūkesčių apsaugos principui.

36 Šiuo klausimu pažymėtina, jog pagal Sprendimo 1999/183 2 straipsnio 1 punktą reikalaujama, kad Vokietijos Federacinė Respublika, pasibaigus dviejų mėnesių terminui nuo šio sprendimo paskelbimo, šiuo atveju nuo 1998 m. rugsėjo 3 d., užtikrintų, kad nebūtų suteikta jokia investicinė pagalba, be kita ko, miltų gamybai.

37 Reikia priminti, kad pagal SESV 108 straipsnio 2 dalies pirmą pastraipą, jei Komisija nustato, jog tam tikra valstybės ar iš jos išteklių teikiama pagalba yra nesuderinama su bendrąja rinka, ji priima sprendimą, kuriuo reikalaujama, kad atitinkama valstybė narė per Komisijos nustatytą laiką tokią pagalbą panaikintų ar pakeistų. Taigi šio sprendimo 36 punkte numatytas terminas Vokietijos Federacinei Respublikai buvo skirtas tik tam, kad būtų iš dalies pakeista arba prireikus panaikinta šioje pagrindinėje byloje nagrinėjama pagalba.

38 Be to, Sprendime 1999/183 nenumatoma jokia pereinamoji schema. Taigi konstatuotina, kad draudimas suteikti investicinę pagalbą miltų gamybai po 1998 m. rugsėjo 2 d. yra besąlyginis.

39 Darytina išvada, kad pagal Sprendimo 1999/183 2 straipsnio 1 punktą po 1998 m. rugsėjo 2 d. neleidžiama teikti investicinės pagalbos miltų gamybai.

40 Kiek tai susiję su klausimu, kada buvo suteiktos nagrinėjamos investicinės subsidijos, svarbu pažymėti, jog pagalba turi būti laikoma suteikta tada, kai gavėjui suteikiama teisė ją priimti pagal galiojančius nacionalinės teisės aktus.

41 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, remdamasis galiojančia nacionaline teise, turi nustatyti laiko momentą, kai minėta pagalba laikytina suteikta. Šiuo tikslu šis teismas turi atsižvelgti į visas nacionalinėje teise nustatytas nagrinėjamos pagalbos gavimo sąlygas.

42 Todėl, jei ne vėliau kaip iki 1998 m. rugsėjo 2 d. įvykdomos visos sąlygos, Sprendimo 1999/183 2 straipsnio 1 punkte nustatytas draudimas neturi įtakos atitinkamos pagalbos dalies išmokėjimui, nes šiuo sprendimu nereikalaujama išieškoti jau suteiktos pagalbos. Tačiau, jei visos sąlygos buvo įvykdytos tik po šios datos, minėtas draudimas taikytinas be išlygų.

43 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, pažymėtina, jog užtikrinti, kad nebūtų išvengta Sprendimo 1999/183 2 straipsnio 1 punkte nustatyto draudimo, turi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas. Kaip matyti iš šio sprendimo 8–15 punktų, viena iš Vokietijos teisėje nustatytų sąlygų, kad būtų įgyta teisė į investicines subsidijas, bet kuriuo atveju yra ta, kad turi būti baigta investuoti. Nacionalinis teismas po to, kai buvo priimtas Sprendimas 1999/183, negali daryti išvados, kad teisė į šią pagalbą įgyjama tuomet, kai pagalbos prašytojas priima privalomą investicinį sprendimą.

44 Iš tiesų, atsižvelgiant, be kita ko, į šio sprendimo 2 straipsnio 1 punkte nustatyto draudimo besąlygišką pobūdį ir į tai, kad jame nustatytas terminas Vokietijos Federacinei Respublikai buvo suteiktas tik todėl, kad iš dalies būtų pakeistos ar prireikus panaikintos esamos pagalbos ir esamų pagalbų schemos, siekiant užtikrinti jų atitiktį bendrajai rinkai, kaip nors kitaip aiškinant nacionalinių institucijų šioje byloje nagrinėjamos pagalbos suteikimo sąlygas, kai būtų paankstinamas momentas, kai ši pagalba būtų laikoma suteikta, šio draudimo būtų išvengta.

45 Be to, valstybės pagalbos priemonės, tiriant jos atitiktį bendrajai rinkai, skatinamasis poveikis turi būti įvertintas (šiuo klausimu žr. 2011 m. rugsėjo 15 d. Sprendimo *Vokietija prieš Komisiją*, C-544/09 P, 68 punktą). Todėl reikia pridurti, jog tai, kad 1996 m. sausio 22 d. Investicinių subsidijų įstatymas nagrinėjamoms investicijoms galėjo padaryti skatinamąjį poveikį, nėra svarbu nustatant momentą, kai pagalba turi būti laikoma suteikta.

46 Tiek, kiek prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar pagal teisėtų lūkesčių apsaugos principą tokiu atveju, kaip nagrinėjamas šioje pagrindinėje byloje, pagal iki 1998 m. rugsėjo 3 d. priimtą privalomą investicinį sprendimą vis tiek gali būti suteikta pagalba, primintina, kad būtent 1996 m. birželio 12 d. Komisija pradėjo formalią tyrimo procedūrą dėl, be kita ko, pagal 1996 m. sausio 22 d. Investicinių subsidijų įstatymą suteiktos investicinės pagalbos miltų gamybai ir kad sprendimas pradėti šią procedūrą 1997 m. vasario 5 d. buvo paskelbtas *Europos Bendrijų oficialiame leidinyje*.

47 Net manant, kad prieš paskelbiant šį sprendimą apdairus ūkio subjektas galėjo remtis teisėtais lūkesčiais, jog tokia pagalba bus suteikta, jį paskelbus jis daugiau negali turėti tokių lūkesčių. Iš tiesų tai, kad buvo pradėta formali tyrimo procedūra, reiškia, kad Komisija turi rimtų abejonių dėl nagrinėjamos pagalbos atitikties Sąjungos teisei. Taigi nuo šio momento apdairus ūkio subjektas daugiau nebegali tikėtis, kad ši pagalba bus ir toliau teikiama.

48 Be to, dėl šio sprendimo 46 ir 47 punktuose nurodytų priežasčių 1998 m. rugsėjo 18 d. rašto paskelbimas *BStBl* nėra svarbus vertinant, ar atsakovė pagrindinėje byloje turi teisėtų lūkesčių.

49 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti: Sprendimo 1999/183 2 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad juo draudžiama teikti investicinę pagalbą miltų gamybai, dėl kurios buvo priimtas privalomas investicinis sprendimas prieš pasibaigiant Vokietijos Federacinei Respublikai nustatytam priemonių, skirtų, kad būtų laikomasi šio sprendimo, priėmimo terminui arba prieš paskelbiant *BStBl* šiuo tikslu priimtas priemones, kai prekės, į kurias buvo investuota, buvo patiektos ir investicinė subsidija apskaičiuota ir išmokėta pasibaigus šiam terminui ar paskelbus šį sprendimą, jei momentas, kai investicinė subsidija laikoma suteikta, yra vėlesnis nei šis terminas. Momentą, kai investicinės subsidijos, kaip antai nagrinėjamosios šioje pagrindinėje byloje, turi būti laikomos suteiktomis, turi nustatyti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, atsižvelgdamas į visas pagal nacionalinę teisę nustatytas nagrinėjamos pagalbos gavimo sąlygas ir užtikrindamas, kad nebūtų išvengta Sprendimo 1999/183 2 straipsnio 1 punkte nustatyto draudimo.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

50 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

1998 m. gegužės 20 d. Komisijos sprendimo 1999/183/EB dėl galimos Vokietijos valstybės pagalbos Vokietijos žemės ūkio produktų perdirbimui ir prekybai pagal esančias regionines pagalbos schemas 2 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad juo draudžiama teikti investicinę pagalbą miltų gamybai, dėl kurios buvo priimtas privalomas investicinis sprendimas prieš pasibaigiant Vokietijos Federacinei Respublikai nustatytam priemonių, skirtų, kad būtų laikomasi šio sprendimo, priėmimo terminui arba prieš paskelbiant *Bundessteuerblatt* šiuo tikslu priimtas priemones, kai prekės, į kurias buvo investuota, buvo patiektos ir investicinė subsidija apskaičiuota ir išmokėta pasibaigus šiam terminui ar po šio paskelbimo, jei momentas, kai investicinė subsidija laikoma suteikta, yra vėlesnis nei šis terminas. Momentą, kai investicinės subsidijos, kaip antai nagrinėjamosios šioje pagrindinėje byloje, turi būti laikomos suteiktomis, turi nustatyti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, atsižvelgdamas į visas pagal nacionalinę teisę nustatytas nagrinėjamos pagalbos gavimo sąlygas ir užtikrindamas, kad nebūtų išvengta Sprendimo 1999/183 2 straipsnio 1 punkte nustatyto draudimo.

Parašai.